

Ker pa zadostne splošne izobrazbe, na kateri bi zidalo svoj strokovni študij, ne prejema danes učiteljstvo iz naših učiteljskih, si mora v prvi vrsti iskati to, če noče biti ves strokovni študij brez pravega temelja in če noče biti diletantski — polovičarski.

Tako se izgublja čas, ki bi se imel porabiti za strokovno izobrazbo, šele za pridobivanje temeljev splošne izobrazbe in le redko-kateri pride že do temeljitega študija strokovnih vprašanj, ki bi baziral na zadostnem temelju.

Nadaljni povod temu je to, da je danes nevhvaležno reševati šolska vprašanja, ker se javnost ne briga zanje in ne zna ceniti dela, ki se ga napravlja in se ga ima pri tem.

In kot posledica tega se nam odpira cela vrsta novih vprašanj in zaprek.

Slabo plačilo za pošteno opravljeno delo je le posledica tega dejstva.

Tako privaja učiteljstvo boj za ljubi kruhek do tega spoznanja, da v današnjih časih nese vsaka bodisi se tako umazana in spekulantska stvar več nego pedagogika in učiteljevanje.

Ljuti politični boji, katerih vpliv je nemogoče, da bi izostal na šolstvo, pedagogiko in učiteljstvo, so le posledica, da pospešujejo te nezdrave razmere in pospešujejo to, kar nam kaže vedno večje propadanje kulturnega napredka našega naroda.

In tako se ves učiteljski stan, ki se vsega tega dobro zaveda, a ne more temu odpomoči — kakor bi rad — pogreza v vedno pogubnejše stanje apatije in se v njem stopnjevanje obupavanja vedno večja.

Glavni vzrok.

In končno pridemo k najvažnejšemu vzroku, da se vrše in množe pogubna znamenja za naš narod med učiteljstvom, ki bi vsaj polovico lahko odgovorilo vsemu slabemu, če bi bilo vsaj to v redu.

Učiteljstvu primanjkuje gmotnih sredstev za drage knjige, za splošno izobrazbo in tudi deloma potem ne uporablja okrajnih učiteljskih knjižnic, za strokovno izobrazbo, ker ni za to vzgojeno, ker se ni nikdar k temu navajalo, ker se mu ni za to dala nikdar prilika — in to je največji vzrok, da se potem samo zanemarija.

ln kdo je kriv temu? To so zopet in zopet naša učiteljska, ki so izhodišče vsemu učiteljskemu zlu; v prvi vrsti pa je temu kriv disciplinarni red za učiteljska.

(Dalje).

Kranjske vesti.

Klerikalci in učiteljstvo. Klerikalna stranka je postavila kandidatom v občinski svet ljubljanski tudi dva Slomškarija, in sicer na tako mesto, da gotovo ne bosta izvoljena. Narodnoupredna stranka je postavila štiri učiteljske kandidate izmed katerih bosta dva gotovo izvoljena. Slomškariji so klerikalcem samo za štafažo; zato stanovskozavedno učiteljstvo ne bo volilo klerikalnih kandidatov v ljubljanski občinski svet.

Kdaj bodo klerikalci izboljšali učiteljstvo plače, o tem govore njih kolovodje tako-le: 1. kadar bo vse učiteljstvo v Slomškovi zvezi; 2. kadar bo sankcioniran zakon o šolskem nadzorstvu; 3. kadar bo država prispevala najmanj polovico za učiteljske plače; 4. kadar bo prenehala izhajati „Jutro“; 5. kadar bo uničena Učiteljska tiskarna. Vsi ti razlogi jasno govorijo, da klerikalci ne in nikdar ne bodo pomagali učiteljskemu stanu, pač pa uskokom, ki jih izkorišča v svoje namene. Zato pa klerikalci boj na vsi črti! Ljubljanske občinske volitve so začetek konca klerikalnega terorizma.

Štajerske vesti.

—š— **Štajerski deželni šolski svet** je v svoji seji dne 23. marca t. l. definitivno nastavljal pri Sv. Barbari pod Mariborom Ljudmilo Lendovšek, pri Sv. Rupertu v Slovenskih gorah Irmo Šeligo, v Kopeli blizu Radgone Ivan Miheliča in Marijo Pušenjak, na dekliški ljudski šoli v Ljutomeru Julijo Robič. Obenem je vzel na znanje ustanovitev javne trirazredne ljudske šole na Bregu pri Ptujju z nemškim učnim jezikom.

—š— **Kozje.** Društvo za varstvo in oskrbo otrok za sodnijski okraj Kozje si je stavilo nalog, otvoriti šolsko kuhinjo za ubožne učence, obiskujoče šolo v Kozjem. — Povprečno 40 otrok je dobivalo vsak šolski dan v času od 1. decembra t. l. do konca meseca marca t. l. polodnje toplo jed. Pri tej dobrodelni stvari so podpirali društvo tudi cenjeni gg. uradniki in tržani z denarnimi sredstvi, oziroma živili. V prvi vrsti gre zahvala za to rodovini g. dr. Barleta, ki je izredno veliko podarila v živilih, dr. arha in denarju. — Nadalje gre zahvala g. dekanu, ki je tudi daroval v živilih in v denarju. Lepa hvala tudi gospod: dr. Jankovičevi, Brovetovi, Golobovi, Vrklja, novi, rodovini Druškovič, Pleterski, Leskošek in sploh vsem, ki so na kateri-

koli način pripomogli, da je mogla kuhinja uspevati. Lepa zahvala še posebej gospod dr. Barletovi, Brovetovi, Pleterski za nadzorovanje jedil. Za ta posnemanja vredni čin izreka najlepšo zahvalo Ljudevit Uličar, učitelj. Kozje, dne 6. aprila 1911.

—š— **Sulferajn na Štajerskem.** Za novo nemško šolo v Peklu pri Poljčanah so začeli že voziti stavbni material. Šola bo stala v trikotu med železnico, hotelom Mohorič, trgovino Sima in gostilno Bauman. Čudimo se, da pustijo oblasti staviti šolsko poslopje na tako vlažnem kraju kakor je travnik poleg železnice. Vsaj sanitarna oblast bi se lahko malo bolj zato pobrigala. Baumanova klika nadleguje kmete, da se morajo zavezati za brezplačno vožnjo stavbnega materiala. — Z mrzlično naglico se dela tudi za novo nemško šolo na Pesnici. Vsa renegatska zalega v Mariboru in okolici dela na skorajšnjo stavbo te nepotrebne šole. — V šoli v Ceršaku ima sulferajn zopet samo 17 otrok.

—š— **V Gradcu** je umrl vpokojeni nadučitelj Lovro Serajnik, star 73 let. Pokojnik je bil dober narodnjak in vrl tovariš. Blag mu spomin!

—š— **Iz Bočne pri Gornjem gradu** nam pišejo: Tukaj je bilo v pretečeni zimi 14 znanstvenih predavanj, ki so se vršila ob nedeljah popoldne v novi šoli; kot zaključek teh se je vršil na tiho nedeljo še rodiljski sešatek. Vsa predavanja, ki jih je priredil domaći nadučitelj tov. Josip Bizjak, so napredni Bočani jako radi in v velikem številu obiskovali.

—š— **Iz slovenskih gor** nam pišejo: V odloku Ptuj z dne 6. aprila 1911 je naznanil okrajni šolski svet šolskim vodstvom sledeče: „Auf den in der Konferenz eingebrachten selbständigen Antrag, der auch die Zustimmung des Bezirksschulrates gefunden hat, wonach die slowenische Sprache die ausschließliche Verhandlungssprache bei den amtlichen Lehrerkonferenzen des dortigen Bezirkes sein sollte, wurde seitens des k. k. Landesschulrates nicht eingegangen. — Ebenso hat der Landesschulrat eröffnet, daß es hinsichtlich der Sprache der Protokolle über die Lokal- und die Inspektionskonferenzen bei der bisherigen Gepflogenheit zu verbleiben hat.“ — Pričakujemo, da „Zveza“ vloži protest proti temu pruskemu odloku pri našem ministru in v slučaju potrebe žene stvar do zadnje instance. Očividno ne poznajo v Gradcu člena XIX. drž. osn. zakona! —c.

Splošni vestnik.

Krščankosocialni terorizem. Od krščanskih socialistov preganjani ljudskošolski učitelj Peer je bil za kazen prestavljen iz Neunkirchena v St. Pölten ter mora zaradi tega odložiti svoj mandat kot občinski svetovalec in vsa druga častna mesta, in to vse samo zato, ker je bil tako strahovito predrzen, da je na seji občinskega sveta glasoval proti krščankosocialnemu okrajnemu šolskemu nadzorniku Kasperju. Klerikalci so povsod enaki.

Čehi profesorju L. Legerju. Vseučiliški profesor v Parizu Louis Leger je znan kot velik prijatelj Slovanov. On je eden tistih redkih moč med Francozi, ki so posvetili vse svoje življenje velikemu delu, da poznajo francoski narod s Slovani in s slovansko kulturo. Neboj je njegovih del, ki jih je spisal o Slovanih, zlasti o Čehih in Rusih, in v vseh teh delih se je trudil, da dokaže, kako potrebno je čim najtesnejše prijateljstvo med Francozi in Slovani. V priznanje njegovih velikih zaslug za francosko-slovansko prijateljstvo so ga že razna slovanska, predvsem češka društva izvolila za častnega člana, sedaj pa je sklenil češki narodni svet, da mu v znak spoštovanja podari veliko umetniško sliko, predstavljajočo krajevske Hradčane. To darilo češkega naroda se izroči profesorju Legerju v slavnostni seji društva „Alliance Française“ v Parizu.

Darilo češkega duhovnika. Moravski klerikalci so razvili proti narodno-obrambenemu društvu „Narodna Enota“ prav takšno gonjo kakor lani naši klerikalci proti „Družbi sv. Cirila in Metoda“. Uspeh te gonje na Moravskem je isti kakor pri nas na Slovenskem: rodoljubi so podvojili svojo darežljivost. Te dni pa je v znak protesta proti klerikalnim napadom na „Narodno Enoto“ daroval kanonik dr. M. Mičoch temu društvu svoje posestvo, vredno nad 100.000 K, kar je seveda klerikalce silno poparilo.

Požar v šoli. V Novem Jorku je začela goreti šola, v kateri je bilo 3000 učencev. Le pametni taktiki učiteljev, ki so dopovedali učencem, da se ognjegasci urijo in vežbajo in ki so počasi in mirno odvedli otroke iz šole, se je zahvaliti, da je zahteval ta požar samo eno žrtev.

Sredstvo proti tuberkulozi. Iz Berlina poročajo, da je pariški bakteriolog prof. dr. Doyen iznašel novo sredstvo proti tuberkulozi. O tem novem sredstvu je došla vest v javnost šele zdaj, ko je Doyen to sredstvo vsestransko poizkušal na mnogih bolnikih. Novo sredstvo nosi ime „Mythosine“. Do sedaj so to sredstvo poizkušali na 2080 tuberkuloznih bolnikih, a od teh jih je povsem ozdravilo 1339.

Pomlad pride, pomlad! Pišite po vzorce! V. J. Havlicek a bratr, Kopališče Poděbrady (Češko). Slavno znani l. 1887 založeni izvozniki dom modnega sukna in platna, obhaja 25. jubilej in pošilja novo izgotovljene zbirke vzorcev spomladanskih in poletnih novosti, modnega blaga in sukna za gospe in gospode, blaga za kostume, krila in bluze, ce-firov, pralnega blaga, robcev flanelnih in bombazevih, izber za neveste, damaste, namiznih in kavinskih garnitur, robcev, brisač itd. Priporočamo to rečeno in solidno češko trdko cenjenemu učiteljstvu. Pri naročbi se sklicujte na naš list, da se vam pošljejo vzorci brezplačno.

Iz slovanskih pokrajin.

O Tolstega muzeju so slovesno otvorili dne 9. t. m. v Petrogradu. Pred otvoritvijo sta bili grofici Sofija in Aleksandra Tolsta izvoljeni za častni članici muzeja. V muzeju se nahaja več portretov umrlega Lava kakor tudi prizori iz njegovega življenja, naslikani od najslavnejših umetnikov.

O Jugoslovanska razstava na Balkanu. Jugoslovansko umetniško društvo „Lada“ priredi prihodnje leto svoji razstavi v Belgradu in Soliji, leta 1913. pa na Cetinju.

O O vsesokolskem zletu v Zagrebu. Tehniške priprave za ta zlet so že skoraj gotove. Javnih vaj se udeleži okolo 3000 hrvatskih in drugih slovanskih Sokolov. Zlet se vrši od 13. do 15. avgusta letos.

O „Društvo prijateljev južnih Slovanov“ (Tovarzystwo Przyjaciół Słowian południowych) ustanovijo v Krakovu dne 30. t. m. O tej priliki se vrši tudi sešatek južnih Slovanov.

O Stoletnica Vuka Vrčevića. Dne 18. marca je poteklo sto let, odkar je bil rojen Vuk vitez Vrčević, znani književnik in nabiralec hrvaško-srbskih narodnih pesmi in prisolovje.

Razgled po šolskem svetu.

— **Mesinsko vseučilišče v Italiji** nameravajo opustiti.

— **Češki profesorji in dijaki na ameriških vseučiliščih.** Kakor poročajo „Narodni Listy“, delujejo na vseučilišču v Minneapolisu v Ameriki, ki se uradno imenuje „University of Minnesota“, trije vseučiliški profesorji — Čehi: dr. Jan Zelený glavni profesor in ravnatelj fizikalnega laboratorija; dr. Antonín Zelený, redni profesor in dr. Alojzij Kovařík, instruktor v fizikalnem laboratoriju. Na vseučilišču je vpisanih tudi mnogo čeških dijakov, ki so si ustanovili svoje društvo „Komenský“ ter osnovali svojo češko knjižnico.

— **Slovansko šolo** ustanove v Belgradu. Poučevali bodo vse slovanske jezike in vršila se bodo predavanja o kulturnih razmerah Slovanov.

— **Na Reki** je 17.000 Hrvatov, a ti nimajo nobene ljudske šole. To je nedavno priznal v ogrski državni zbornici sam znani Geza Polonyi, velik protivnik Hrvatov.

Listnica uredništva.

Sv. Primož: Porabimo prihodnjijo! — M. T.: O Cepudru prihodnjijo. — Društvo „Selbsthilfe“: Prihodnjijo! — V marcu: Danes tedni! — Stari abstinent: Poročilo o protialkoholnem shodu učiteljev je za danes prišlo prepozno. Priobčimo ga torej prihodnjijo! Pozdravi!

Uradni razpisi učiteljskih služb.

St. 530. **Kranjsko.** 1—1
V litijem okraju se razpisuje na Vašah nadučiteljska in učiteljska služba, dalje na enorazrednicah Kolovratu, St. Lambertu, Prežganju, Primakovem in Savi učiteljska služba v stalno nameščenje. Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potom do 1. maja 1911. Prošilec za stalno nameščenje, ki v kranjski javni službi še niso stalno nameščen, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo. C. kr. okrajni šolski svet v Litiji, dne 23. marca 1911.

St. 573. 1—1
Na petrazredni ljudski šoli v Loškem Potoku se razpisuje v stalno nameščenje eno učno mesto z zakonitim prejemki.

Prošilec, ki v kranjski javni šolski službi še niso stalno nameščen, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo. Pravilno opremljene prošnje naj se službenim potom tuuradno predložijo do 14. maja 1911. C. kr. okrajni šolski svet v Kočevju, dne 8. aprila 1911.

Iv. Bonač
v Ljubljani
priporoča svojo trgovino
papirja in pisalnih potrebin, kartonažno tovarno, knjigoveznico.

Našim rodbinam
priporočamo 52—44
Kolinsko cikorijo

Knjigoveznica
Anton Janežič
Ljubljana
Florijanska ulica 14
se priporoča slav. šolskim vodstvom in gg. učiteljem za izvrševanje vseh v knjigoveško stroko spadajočih del. 24—11
Pri večjih naročilih 10% popusta.

Avgust Agnola
Ljubljana, Dunajska cesta 13
priporoča svojo bogato zalogo 52—8
stekla, porcelana, svetilk, okvirov, šip itd
Tintnike za šolske klopi, kakor tudi aparate za fizikalne polkušnje.
Prevzema vsa v to stroko spadajoča dela.

Nizke cene
elegantna oblika
velika trpežnost
so lastnosti, ki jih ima
! obušvalo !
češke trvdke
V. Havel v Blatni
(južno Češko). 52—46
Cenik, v katerem je navedeno podrobno navodilo za jemanje mere, pošljem takoj franko.
Definitivnim učiteljem dovoljujem na željo male mesečne obroke. . .
Nepriležno blago rad zamenim!
Poprave črevljev se izvršujejo kar najskrbneje.

Prva avstro-ogr. c. in kr. priv. ameriška tovarna Cottage-Organs in orgelj-harmonijev. 52—47
Najboljše orgelj-harmonije
obeh sistemov izdeluje in pošilja najceneje
RUDOLF PAJKR & Komp.,
Kraljevi gradec št. 133 (Češko).
Zaloge: Dunaj, Praga, Budimpešta.
Harmonije na pendel obah sistemov in vseh velikosti, z natančno orgeljsko mensuro za cerkve, semenišča in kot orglje za vajo.
Pošilja se poštne prosto do zadnje železniške postaje. Gospodom učiteljem visok rabat. Delna odplačila od 8 K dalje.
Cenovniki gratis in franko.